

Bakgrund

Umeå har sedan 70-talet mätt luftkvaliteten och uppmärksammade tidigt att halten luftföroreningar var höga. Detta gjorde att man tidigt började prata om en ringled runt Umeå. 1999 kom miljö kvalitetsnormer som skulle gälla från den 1 januari 2006 rörande kväveoxid. Redan då stod det klart att normerna skulle vara svåra att uppnå. Umeå Kommun anmälde detta till Länsstyrelsen och Naturvårdsverket och upprättade ett åtgärdsprogram.

I juni 2005 gav regeringen Umeå Kommun i uppdrag att ta fram ett åtgärdsprogram i samarbete med bland annat Länsstyrelsen och Vägverket. Ett åtgärdsprogram har tagits fram enligt de bindande nationella föreskrifter som gäller baserat på EU-direktiv, ramdirektivet för luftkvalitet 96/62/EG samt dotterdirektiven 1999-30/EG och 2002/3/EG, krav som också finns i Miljöbalken 5 kap och i förordning (SFS 2001:527).

Umeå Kommuns strategi i åtgärdsprogrammet för att minska utsläppet är ett åtgärdsprogram.

Den huvudsakliga källan till kvävedioxiderna i Umeå är fordonstrafiken, därför har åtgärderna i första hand inriktats på att minska fordonstrafiken och dess utsläpp samt att omfördela trafiken.

Programmet är indelat i fyra åtgärdsområden:

- *Åtgärder i gatu-/vägnät t.ex. ringleden runt Umeå*
- *Åtgärder vid utsläppskällan t.ex. miljözon, upphandling, samdistribution*
- *Påverkan/styrning av trafikantbeteenden t.ex. öka det lokala kollektivresandet, cykel*
- *Markanvändnings- och planeringsinsatser t.ex. förtäta och bygga i kollektivtrafikstråk.*

Den nya översiktsplanen för Umeå tillväxtområde fokuserar på förtätning av staden och innehåller trafikstrategier med en inriktning för hur vi ska minska bilberoendet och transportbehovet i Umeå, vilket är ett led i att minska negativa effekter på luftmiljön.

Programmet har också skapat olika aktiviteter. Några sådana aktiviteter är införande av miljözon i centrala Umeå, inrätta en kommunal tjänstebil pool, införa miljökrav vid upphandling av transporttjänster inom kommunen, inrätta ett Mobility Managementkontor och öka det lokala kollektivresande med 25 %.

En aktivitet är också grönt parkeringsköp. Detta innebär en reducering av parkeringsnormen för anställdas parkeringar i utbyte mot ett ökat ansvarstagande hos fastighetsägaren i att åstadkomma ett förändrat resebeteende. Syftet är att andelen resande med kollektiv-, gång- och cykeltrafik ska öka bland dem som arbetar i fastigheten. Detta sker genom att fastighetsägaren tar ansvar för det transportbehov som fastigheten ger upphov till genom andra åtgärder än att enbart erbjuda bilparkering. Det ska också stimulera en omvandling av parkeringsytor i markplan till positiva inslag i stadsmiljön t.ex. bebyggelse, parker eller annan verksamhet som berikar stadskärnan.

Det gröna parkeringsköpet är ett frivilligt åtagande och avtalet knyts till gängse avtal för parkeringsköp. Friköpt parkering för anställda lokaliseras utanför "centrumfyrcanten" i samlade parkeringsanläggningar.

Avtal om grönt parkeringsköp innehåller:

Kommunens åtagande:

- Kommunens erbjudande om reducering av parkeringsnormen för anställdas parkering

Fastighetsägarens åtagande:

- Betala reducerat parkeringsköp
- Öronmärkta bidrag till kollektivtrafiken genom en fond som kan användas av verksamma i fastigheten för kollektivtrafikbiljetter till reducerat pris
- Medlemskap i bilpool
- Omklädningsrum och uppvärmda parkeringsytor väl anpassade för cykelpendlare och fotgängare
- Framtagande av en grön resplan för verksamheter i fastigheten

Detta är en del i det arbete Umeå Kommun gjort för att uppnå de högt ställda mål som sätts på miljöområdet. I detta arbete möter man på vissa hinder i skattelagstiftningen för att kunna följa och verkställa kravet på minskade föroreningar i luften. Bland annat är det de åtgärder man föreslår runt det gröna parkeringsköpet som leder till skattepliktiga förmåner för de anställda i de företag som hyr lokaler av fastighetsägarna.

Skatteverkets syn

En dialog har förts med Skatteverket och följande svar har erhållits från Skatteverkets rättsavdelning:

"Skatteverket anser att det uppkommer en skattepliktig förmån för de anställda hos en hyresgäst i en sådan fastighet om de anställda t.ex. får 20 % rabatt på ett månadskort.

RÅ 1999 ref. 41 behandlar en situation där en privatperson donerat medel till en stiftelse, som fått i uppdrag att främja välfärd åt anställda vid en länsstyrelse. Den enda kopplingen mellan stiftelsen och länsstyrelsen var att det var ett krav att man var anställd av länsstyrelsen för att kunna få ta del av stiftelsens medel.

I vårt fall är kopplingen lite starkare eftersom arbetsgivaren (C) trots allt valt en hyresvärd (B) där möjlighet till subventioner för personalen finns. Kopplingen är således starkare än i fallet med stiftelsen. I RÅ 1999 ref 41 säger HFD "Enbart den omständigheten att mottagaren av den ifrågavarande förmånen ska tillhöra länsstyrelsens personal medför alltså inte att beskattning skall ske som för anställningsinkomst".

I vårt fall kan det mycket väl vara så att hyrespriset påverkas av de särskilda arrangemangen med lägre resekostnader och bilpool. Arbetsgivaren har därmed varit med och bidragit till de lägre priserna. Om arbetsgivaren via hyran betalar för förmånerna så skiljer sig den här situationen från den i rättsfallsreferatet och det skulle kunna bli aktuellt med förmånsbeskattning.

Det är ju enbart pga anställning hos en arbetsgivare som har ingått hyresavtal med ett B-bolag (som i sin tur har avtal med det kommunala bolaget A, som ger ut kompensationen direkt till den anställde) som förmånen kan erhållas, dvs. det finns en koppling både till anställningen och till arbetsgivarens avtal. Skattefriheten enligt RÅ 1999 ref 41 är då inte jämförbar. Det hade varit skillnad om kompensationen hade betalats ut pga boende i viss fastighet eller annan grund, som kunnat utnyttjas av allmänheten. Men nu är det enbart anställning som kan ge förmånen.

Utgivare av förmånen är A.”

Genom detta resonemang anser Skatteverket att den anställde hos företaget C tillgodoförs en förmån i form av rabatterad kollektiv trafik och t.ex. ett varmt cykelförråd. Företaget C har själva ingen påverkan på hur fastighetsägaren B gjort upp vid uppförandet av fastigheten angående antalet parkeringsplatser m.m.

Utmaningar

Om kommunen ska kunna leva upp till de hårt satta mål om luftkvalitet m.m. som reglerats krävs viss flexibilitet vad gäller att hitta lösningar. I detta fall står kommunen mellan två olika lagstiftningar och dessa två går ej hand i hand, utan det uppstår skattepliktiga förmåner för de anställda. På detta sätt ”bestraffas” de anställda i företag som hyr lokaler i fastigheter som satsat på ett grönt parkeringsalternativ och vill gynna miljön.

Det hela grundar sig på ett avtal som är tecknat mellan kommunen/kommunens bolag och fastighetsägaren. I detta fall sker transaktionen i flera led:

1. Kommun/kommunalt bolag och fastighetsägaren träffar avtal om grönt parkeringsköp
2. Fastighetsägaren träffar avtal om hyresförhållande med lokal hyresgäst
3. Lokal hyresgäst träffar avtal om anställning med privatperson

I den kedja som uppstår är det orimligt att förmån ska falla ut på steg som ligger utanför arbetsgivarens påverkan.

Om man läser RÅ 1999 ref 41 konstateras att det ska finnas en ekonomisk intressegemenskap eller något annat samband mellan arbetsgivaren och den som ger ut förmånen. I detta fall är sambandet uttunnat då förmånen beror på personens arbetsgivare har sina lokaler i ett hus där de som arbetar där får billigare månadskort bekostat av fastighetsägaren. Förvisso finns det ett samarbete mellan fastighetsägaren och arbetsgivaren men det avser ju inte direkt den aktuella förmånen.

Kommunen har högt ställda krav på att förbättra miljön i centrum. En viktig åtgärd är grönt parkeringsköp. Genom att de anställda hos företag som hyr lokaler hos fastighetsägare erbjuds rabatterad kollektivtrafik m.m. Privatpersonen som tar anställning har ingen påverkan på vilket avtal som fastighetsägaren tecknat. Han/hon bör därmed inte påföras en skattepliktig förmån, för något som han/hon inte kan påverka.

Det som bör utredas och förändras är vilka rabatter som är skattepliktiga enligt lagstiftningen och se om det är skattepliktigt. Med rättsutredningen som grund kan man påverka lagstiftningen eller ansöka om förhandsbesked hos skatterättsnämnden.